

1 číslo stojí len 2 hal.

Ročník II.

V Uh. Skalici. dňa 24. septembra 1904.

Číslo 39.

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:

Jozef Teslík Uh. Skalica (Szabolcsa).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa levne a
platia sa vopred.

POKROK.

Predplatne poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku
1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii
a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov
stojí 2 hal.

Predplamé do cudzozemska 5 kor.
Bezmené a nevyplatené dopisy sa ne-
príjmajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

==== Rusko-japonská válka na ďalekom východe. ====

Nesnádze válčenia.

Vyobrazenie naše podáva zaujímavú a výraznú epizódu z prítomného rusko-japonského válčenia. Znázorňuje nesnádze dopravy potrieb pre japonskú armádu v Korei. Výjav, nami zobrazený, odohráva sa medzi Činampom a Pingjangom a predstavuje nami vystúžne krutú spústu prekážiek, ktoré nastavala v cestu postupu oboch válčiacich armád nepohoda.

TELEGRAMM:

MUKDEN. Tjelin je opevnený. Predné stráže sú pri Mukdene a tam sa očakáva veľká rozhodná bitka. Dopravné vlaky sibírskej dráhy zvýšily sa s 12 na 17 denne.

Čo máme robiť s repou?

Blíži sa čas, že my repári, ktorí sme sa kontraktne zaviazali, máme odovzdať repu cukrovárnikom a sice: 1 mt. cent za 1 kor. 60 halierov, keď si ale odrotáme takzvané „palcové“ srážky, tak nám vyjde 1 mt. za 1 kor. 30 halierov.

Tohto roku, ako viete, bude repy málo, sucho bolo ohromné a tak repy nebude toľko, ako vlani, asi o jednu tretinu menej, a tú sedliaci cukrovárnikom darujú. Povedzte im, či by to nebola hlúposť od nás?

Tohto roku máme my sedliaci príležitosť ukázať, že aj my sme páni. Keď je tohto roku taká drahota, načo by sme dodávali repu za pohlavok? Veď keď si ju doma necháme a kŕmiť s ňou budeme, tak sme ju veľmi dobre zpeňažili.

Ale ja viem dobre, že i ako kŕma bude stáť 1 mt. cent repy najmenej 1 korunu. Veď s cukrovou repou a slámou môžeme koľko koľvek statku prezimovať.

Sú medzi nami mnohí, ktorí si vzali na repu predpožičku (vorschuss). Koľko musia túto repu odovzdať. V najhoršom páde toľko, koľko peňazi si vzali, ale ani toľko nie, bo ohľadom tohoročnej zlej úrody, niet krajinského súdu, ktorý by sedliaka prinútil, aby lacnú repu tovarníkom dodal a on s dobytkom svojim v zime hladoval, i so samého vlasteneckého smýšľania nenie v našej krajine súdu, ktorý by svojich občanov k tomu prinútil, zaiste by nás odsúdil len ku tomu, aby sme pod požičku navrátili, pokiaľ suchota je takzvaná „vis major.“

Mnoho u nás kŕmia dobytok aj so zemiakami (grumbirom). To by bola tohto roku najväčšia hlúposť. Zemiaky majú krásnu cenu, tie si odpredajme a môžeme kŕmiť dobytok s repou.

Gbely, Kúty, Brocké a iné obce, by si mohli tohto roku lacnej repy nakúpiť, zemiaky odpredať a tak dobytok svoj prezimovať. Či nenie múdrejšie 1 mtc. zemiakov za 6-7 korún odpredať a kúpiť si za 2 koruny repy? Výsledok by bol temer rovnaký.

Nech vezmú celú túto vec naše potravné spolky do rúk a sprostredkujú odpredaj týchto vecí. V Skalici ale zažrme hospodárske shromaždenie, kde sa sedliaci poradia a na cukrovárnikov obrátia s tou prosbou, aby jim na repu pridali, že najmenej od 2 korún, nebudú repu dodávať, v páde by to nemalo žiadneho výsledku, tak si ju radšej podržme, nakúpme lacného dobytku v Ostrihome, v Rábe a v Leviciach, prezimujme ho, a som presvedčený, že na jar ho s krásnym výsledkom odpredáme.

Robník.

Dopisy.

Prešporská stolica.

— Do Trnavy. S potešením musím poznamenať, že hoc duševná čiastka schôdzky trvala asi päť hodín od 9. do 2. hod., pod prednáškami panovala prísna pozornosť a ticho, len hlasy oduševnenia prerývaly. Nikto nebol netrepezlivým a keď sme aj hlad i smäd cítili niektorí, vydržali sme. Po prednáškach sme sa tiež nerozprchli jak plevy, lež boli sme pohromade jak veľičky, by sme pri bielom stoli vyrovnali protivné mienky, rozšírili svoju osobnú známosť a roznieťili vzájomnú lásku. I tí, ktorí mali pilno domov, dočkali do večera, aby sa im cez noc snívalo o krásnom dni.

Tak tak i mne sa snívalo. Viete čo? Okrem otvárajúcej reči a zprávy správy, všetko to, čo som napísal. Snívalo sa mne už inšie. Neraz som už štískal stovku v rukách, ale len tak vo sne a keď som sa prebudil, mal som ruku prázdnu. Bolo mne ľúto, že som sa prebudil, že som videl smutnú skutočnosť. Bolo mne ľúto, že som bol na shromaždení a videl tú prázdnotu.

To bola len taká omšička tak ukradomky, ani pri nej necingali, ani sme si nezaspievali, po nej som slyšal, že na včerajšom výborovom zasadnutí ľudia si dosť prísno do svedomia stupovali. Nálada bola dosť silná proti správe. Utíchla pre svet. Prihádzali sme z kade ruka z kade noha. Najlepší priatelia nevedeli, že sú pohromade. Shromaždenie prešlo ospanlive. Mnohí už o dvanástej poodchádzali a nedaj Bože kúsok mäsa lebo pohárik piva dostať. Aspoň ja som si musel načapovať sám, na jedlo som čakal pol druhej hodiny a naposledy som poprosil keľnerového chlapčiska, aby mne odstúpil svoju porciu. Bola to hodná kosť bez mäsa, poriadne som ju musel zaplatiť a ešte šesťák spreptného, že mne ju odstúpil. Nikde nebolo pre nás prichystano ani duševného ani telesného pokrmu.

Páni mili. Slavná správa, alebo výboru, alebo ktokoľvek, ktorí by ste to mali riadiť! Jestli by to i na rok tak malo byť, to si pred bránu naraďte smečky a do dvora lepu a pochytajte vrabcov a hýlov na to shromaždenie.

Ja sa veru len tým môžem potešiť, že predsa sa len stáva, že sa sny vyplnia. A či by sa môj sen nemohol vyplniť? Nie že mohol, ale musí! Hýbme sa viac medzi ľudom, opierajme sa na chudobu, prispôsobme sa už raz času, kráčajme do predu dokiaľ možno. Ja som presvedčený, že na uskutočnenie môjho sna, keď by sa to tak na rok malo stať, štyrikrát toľko členov a desaťkrát toľko ľudu by sa prišlo podívať a tak sa povzniesť a potešiť. Moju náladu v slovách Konopickkej nachádzam a privolávam Vám:

Ó zmrtychvstanie všetkému, čo mdlje, čo trati ducha i moc i nádeje o, zmrtychvstanie Lazarom i Hiobom puknutým srdciam, zapomeným hrobom. Svetlám hasnúcim v útisku stolačia, hvezdám, čo padly — i v blate čo svietia, tomu, čo dobré i veľké i pekné i čo k vzletom najvyšším napnuté predsa zdeptané je — i zaklnuté.

Rodomil Igrim.

— Z Prešporka. Izabellin spolok na podporovanie domáceho priemyslu. Naším ct. čitateľom známy je ten spolok ktorý arcivojvodkyňa Izabella pred 9. rokmi v Prešporku založila, keď sa bola presvedčila o veľkej umeleckej cene výšivok, ktoré naše ženičky z pod Malých Karpátov, vyhotovujú. Lanského roku predložili sme, našim milým čitateľom, výťah zprávy toho spolku, na rok 1902 znejúcej. I teraz chceme ich obznámiť o pokroku, ktorý tento spolok v nasledujúcom roku 1903, urobil.

Z prvého, zo šiestich výkazov, vysvitá, že 490 zamestnaných žien a dievčat zarobilo si tam r. 1903. 36.160 K. 61 h., o 7911 K. 70 h., viac než v predošlom roku. Látky spotrebovalo sa asi o 6000 K. viac, nových tovarov ale vyhotovilo sa o 16.491 K. 7 h. viac, než v predošlom roku. Najviac zárobka daly ľudu dva ústavy spolkové v Cifferu (Prešporská stolica) a sice 13.879 K. 50 h. Potrebná látka sa zásadne, jak len možné bolo, od uhorských obchodníkov kupovala. Hlavný obchod vedie sa v Prešporku, kde spolok prevzal minulého roku v Michalskej ulici, väčšie miestnosti, pri tom sa ale, na rozkaz arcikňažny, ešte i v jej paláci usporiadal byt.

Štvrtý výkaz predstavuje nám, v jakej miere rozmnožila sa výroba tovaru. Látky zostalo z r. 1902 v celku 12.238 K. 17 h., prikúpilo sa 30.714 K. 95 h. Vyhotovilo sa tovaru r. 1903: 86.707 K. 29 h., odpredalo sa 67.864 K. 44 h., neodpredano zostalo 65.947 K. Vo výrobe ukázal sa pokrok okruhu 25.000 K., v odpredaji 9460 K. 63 h.

Dľa piateho výkazu zaplatilo 887 podporujúcich členov 1287 K., štát dal jako podporu 9000 K. arcikňažna Izabella poskytla spolku zálohu 5000 K. Jozef Palugyay ale 3937 K. 75 h., obnáša sa majetok 85.245 K. 88 h. a tak dľa šiesteho výkazu majetok rozmnožil sa o 6014 K. 83 h. Medzi požiadavkami spolkovými vykázané sú nevyplatené účty v obnose 15.144 K. 34 h. menej než v predošlom roku. Tu sa cití nedostatok veľkého kapitálu za prevádzkovanie priemyslu. Spolok musí hotovým grošom kupovať a dať vyššovať, sám ale čakať aj rok a viac na vyrovnanie účtov. Od vlády očakáva pomoci. Minister obchodu aj poskytol tej pomoci a obecal i ďalej podporovať spolok.

Výrobkami spolkovými ozdobujú sa dámy najvyšších tried, vo vždy väčšom a väčšom

počte a správa hrdo vyzdvihuje, že medzi riadne kupujúcimi dámami nachádza sa nemecká cisárovná, ktorá keď sa dáva požadovať za rýchlu obsluhu, nezamešká pochváliť krásu doposlanych výšiviek.

Pomocou ministerstva obchodu otvoril sa spolku vo väčšej miere trh v New-Yorku. V Londíne zastáva spolok slovutný obchodník, vo Viedni uchádza sa viac vývozných domov a v Berlíne v najnovšom čase jeden z najväčších domov o odpredávanie spolkových výrobkov. V Mariánskych Láznach, v Smokovci (Tátrafűred), Opatiji (Abbazia), Merove, v Piešťanoch a Dubnici (Trenčianska stolica) na spolok dočasný (sezonný) alebo stály sklep. Najviac zásluhy má v tom ohľade uhorská obchodnícka akciová spoločnosť (magyar kereskedelmi társaság), ktorá prevzala veľkú zásobu tovaru pre výstavu v St. Louis.

V smysle stanov sčastnil sa spolok aj na výstave v Ziline, kde sa ale tak málo predalo, že sa ani trovy nezaokryly. Pri usporadovaní výstavok s každej strany obracajú sa na spolok s prosbou, aby sa sčastnil. A tento preša musí niekedy také prosby odbyť. Tak nemohol vyhovieť ani vyzvaniu grófy Schliebenovej, ktorá jako predsedníčka spolku „Frauen-Erwerb“ miestnosti toho spolku v Berlíne chcela otvoriť slovenským výšivkám v zahraničí tak slávnymi. Ale nebolo nahotoveného zodpovedajúceho tovaru, tak jako nebolo hotového kapitálu, aby sa mohlo viac práce uleovať usilovným rukám, ačpráve sa tieto úpenlive spínaly, prosiac o takú prácu.

E. Kuna.

— Od Smolenic. Veľavážená redakcia! Často sa stáva, že malá pohnútká je dostatočnou žiadúcou premenu a polepšenie priiniesť. Dôkazom toho je, Váš časopis „Pokrok“. A preto prosíme o uverejnenie nasledujúcich riadkov:

Číslo 27. 28. a 29. „Pokroka“ priniesly pod titulom „Na prázdniny“ jeden obšírny článok o nás hulcokároch. Pisateľ článku, „Strýčko na cestách“, verne vylíčil naše chyby, za čo veľká časť hulcokárov obsypali dopisovateľa nadávkami; ale jeho uvedené príčiny našich chýb pohnuly nás niektorých ku smerodajnej akcii a pohnuly aj panské medzítka ku napraveniu nášho zla.

Následok bol v celkosti veľmi prajný pre nás. Ani mesiac to netrvalo a už smolenické panstvo polepšilo našu mzdu o 3 krajciare na meter, tak že teraz na miesto 17, už 20 krajciarov dostaneme od metra, čo do roka pri 800—1000 metrov značné polepšenie nášho hmotného stavu obnáša. Na panstve grófa Jána Pálffyho ale o 2 krajciare priliepsi, ako očúvame. Teda tiež voľačo.

Najhlavnejšia vec ale teraz pride. „Strýčko na cestách“ bol uviedol, že pre hulcokárov niet školy. A hľa, jednotlivci sa na našom panstve o to zaujali, a — teraz dostali sme i školu. Panstvo nechalo jeden prázdnny byt prepraviť na školu. Izba pre učiteľa, školská sieň, opatrená potrebným náradím, teraz sa dohotovuje. Nie sice v žiadúcom centre, ale predsa poblizo neho, na pile v orešanskom chotáre.

Len že sa tá chyba stala, že nie toho učiteľa, ktorého sme my chceli a ktorého poznáme čo dobrú silu, sme dostali, lež iného, ktorý nám veľmi nevoni a to môže mať tie následky, že mnohí z nás radšej do obecnej školy v Lošonci, alebo vo Smolenicach, budú svoje diatky posielat. Tu sa zase ukázalo, že jednotlivci, ktorí nikomu nič dobrého neprajú a len všetko pre seba mať chcu, — jako trebárs je pán rybár na panstve, — z nenávisťi a zlosti i druhým to pokazia, čo sami mať nemôžu. My ale dúfame, že sa i to napravi.

Na teraz vyslovujeme svoju vďaku, nielen nášmu osvietenému panstvu za pozdvihnutie nášho dobrobytu, ale i slávnej redakcie „Pokroka“ za uverejnenie článku „Na prázdniny“; taktiež i pisateľovi toho článku „Strýčkovi na cestách“ za zaujatie sa o nás; konečne i všetkým, ktorí účasť mali na zlepšení nášho stavu. Závistníkom, neprajníkom a osočovateľom v Paríne ale privolávame: „dajte pozor, aby sa nesplnilo na vás to porekadlo: dotiaľ chodí džbán na vodu, kým sa nezabije“.

Zamestnanci a hulcokári na smolenickom panstve.

— Od nás. — Minulú nedelu mala osada C . . . hody, na ktoré nás môj krstný svojim časom pozval. Rodičia osobné dostavenie prisľúbili, z čiastky, aby neprišli o dobrú husaciu a z čiastky z obavy, že pre nedostavenie

Iahko by s krstnými sa rozkmitli a veru ani jedno by neradi. V spomenutý deň obliekli sme nové šaty a šli. Otec už cestou stavil sa v hospode na kalištok „patálie“, aby vraj otrávil si červa v žalúdku. Matka mu ihneď dohovárala: „Ja nerozumiem tie vaše hrtány — kedy len do nich už prestanete jedúť to goráľisko liaf! Chlapi nenapitní!“ Za podobného švandrošenia razili sme hore dedinou. Dievky v osade už boli nafrtené, ako by ich zo škakutky vytiahol, to šuchotanie furtušiek, sukničiek, rukávov a naškrobených košiel, robilo ruch sviatočný, ba i budilo pocity sviatku. Ono je najvýznamnejším jeho prírodným dialom na ceste do kostola, v kostole i po kostole a na besedách odpoľudňajších. Sú to krídla, ktoré maľujeme anjelom. Bez neho nedelu na Slovensku si ťažko pomysleť.

Strýčkovia a tetky i chlapi s dievčami tiahli do kostola, avšak len čo noha nohu minula. Krstná v izbe, ako sme vstúpili do kuchyne, práve dočesávala malú Genoféku a s ňou sa vadila, lebo hrebienok trochu ostrý dieťa ščicovával. „Drž hlavu! lebo ťa lepne, dečko jedno netrpezlivé. Nešklb sebou!“ Ináč prijali nás prívětivo s úsmevom na tvári. O krátky čas „zvonili na hrubú“, vlastne na kážu a tak sme sa vzdialili do kostola, nevošli sme však dnu, lež vonku ostali stáť, lebo tu sa reč odhavia. Ľudu viac a viac pribývalo, zaraz dostaví sa i kňaz a — hľa, hľa, — vliezol do trečafa (zvaráka) a tento s nim na dvoch povrazoch, na blízko nás stojáci, mocný orech vytiahli a dvaja chlapi u dna ho držali, aby kazateľ pri rečení sa nepreškobrtil. Pri tak zbožnom obrade iste nesvedčí sa smiať, ale da robne, ja pozrúc na toho kňazička, nemohla som sa smiechu udržať. Iní však vážne dívali sa na panáčka, lebo je im to ročný zvyčaj, a naslýchali. Babky i slizly, lebo kážu bola dojemná. Chlapi sice trochu nezbedili, nie ale zo zlomyseľnosti, lež z ľahkomyseľnosti mladosti, bo 13—16 roční výrastkovia nezajú chotáre slušnosti a divoká krev v nich prekopovala. Nie tak dievčatá, tie preukazovali skromnosť a tým väčšiu pobožnosť, jak v kostole tak i doma.

Po službách všetci hrnuli sme sa domov, jak keď by horelo rýchlihi sme a rozchádzali každý do svojho príbytku a o malý čas sriadili sa k obedu. Jakým bol stôl, to nedrím za podstatné, súc neuhladený, starý dubový, avšak vraj, len keď udrží hodnú misu pier a pevne stojí. Chlapi pozahadzovali klobúky po laviciach, na pec alebo postel a pomodliaci sa, zasedali sme. Na stole nebolo mnoho jedného náčinia, okrem pre nás starších, „veď nie sme páni, aby sme si vykladali na stôl vidličky a tanierce,“ len lužičky boly a dajaký krivák. Móreš však neschádzal, predovšetkým krstnému oslabla slovenská silná „nátura“, vidiac dačo v misy: „Si ty švarná hospodyň, ty!“ karhal krstnú, „Variť nám muchy v polievke! Ty robo jakási, neporiadna. — Jestli toto nenie k zlosti!“ — „Však som dobre prikryla hrniec škrydlou, ono sa to iste stalo pri nalievaní polievky na misu,“ bránila sa kmotra. Preto ale skoro všetka, bo bola drobová, sa sjedla. Zbytok jej, tak trochu na dne, dali mačkám pod stôl. — Tu zas malého chlápca okrikali: „Jak to jies, ty neško jeden? Pozri sa, už máš jakú barinu pred sebou! Nemôžeš brať menej na lužicu?“ — a už ho i bnali od stola, „von! von! až ku dverám choď!“ a chlapec už aj utekal, bo inak iste by dostal dokolko „baštonád“ od svojho suseda. Ostatok neopíšem, to že prsty si zamastili, bo pomakovali, nič nerobilo. „To sa tak pekne oblizne. Však sú to prsty toho, kto jie, a svojich prstov sa nemusí báť žiadny.“ Paholci si ešte prichvaľovali: „Sú dobré, tie béleše, sú!“ — „No, však som dala na ne pol štvrtky masla a za tri krajciare cukru do maku!“ riekla kmotra, majúc z uznania radosť. — Ústa utierali si každý dlanou, alebo rukávom od košeľe, vodu pili zo spoločného džbánu. Pri jedení reč sa točila, podľa toho, čo vedel každý z kostola nového.

Odpoľudnia prichádzali rôzni známi, Osada ešte viac oživla. Všade bolo veselo, všade len hostenie a mnoho ponúkania. Ono jak už to býva, čím zriedkavejší host, tým vzácnejší, najhlavnejšie je, keď príde kmotr, to je práve tak, jako keď príde medzi vojakov generál, odmysliac poddanosť, alebo medzi kňazov kardinál. Tu sa teprv rozvinie život rodinný. Po litániach bol tanec, ktorý si oživovali pesničkami, ako k. p.: „My sme chlapi od vrbnúku,

máme radi muziku, my si penez narobíme, z olovených gombíku.“ Avšak, poznamenat musím, že mladenci prinútení boli prv složiť 25 zl. u p. notáriusa, čo kauciu, že sa nepobijú. V páde bitky, peniaze pripadnú obci, a okrem toho ešte i súdne novo trestani budú. A tento krok osoží. Pri hudbe, vzdor tejto záruky, neschela sa zdržovať:

Anička Kozruchových.

Nitrianska stolica.

— Do Medera (Nitrianska stol.) Moji drahí. Už ste mňa mnohí navštívili a priniesli pekne pozdravenie od všetkých, to je už slušné, aby sa k vám prihlásil. S radosťou som čítal, že ste mali pekne predstavenie, ale bude to sto a tisíc násobne peknejšie, keď to bude po slovensky. *Odporúčajte mi, o koľko je vám mamička milejšia od štátu. Milujeme štát, áno a povedzme, že to jedon grád, ale milujem si mamičku, to ale musí byť pri tom jednom gráde aspoň tisíc grádov, aspoň tisíckrát toľko.* Slyšal som, že sú u vás už takí ľudia, ktorí proti potravnému spolku rýpu. Takí ľudia, to sú horší od ploštic, nielen posteje jejích, ale celý a obzvláštne jazyk by sa mal karbolom zamastíť. Veľmi mňa potešilo, že usilovne čítate „Pokrok“. Tak sa patri! To jak keby ste si pysky mädom mastili. Len že je toho málo, to by malo každé dieťa čítať. Dajte si doniesť trikrát toľko, či je to peniaz za také novinky dať krajciare. Kto má rozum, nech sa vtípi a „Pokroka“ chytí, ktorí je trúbela lebo mrkva, ten nech nečíta. Ale však takých, nakoľko sa rozpamätám, ani nenie medzi vami. Keď k vám trikrát toľko „Pokroku“ bude chodiť, to vám častejšie odpíšem. A teraz na občerstvenie, starej, nikdy nezvädnucej, lásky. Tak v duši vám zaspievám, čo som sa od vás naučil. Ale ten druhý veršík nie naozaj, len na špás. Naozaj len prvý riadok.

Mederski mladenci, dobré zdravi,
Ktorí ste mi boli kamaráti,
Ten Janko — — — nadovšetkých,
Ten mi bol kamarát najvernejší.

Mederské dievčence, dobré zdravi,
Ktorým som chodieval na vohľady,
Tej — — — nadovšetky,
Tá mi bola frajerenka verná vždycky.

S Pánom Bohom. *Váš Rodomil Igrin.*

— Radošovce. Naše hody. Ešte pred mesiacom zdalo sa nám, že nebudeme držať žiadne hody, že veselost musí ustúpiť starostam o život a peniaze, ktoré od nás na všetky strany pýtajú. Veru úroda bola dost slabá, ohromné sucho zničilo mnohú nádej, ale zase tak zle jako to ľudia maľovali, to predsa nenie. Chleba bude dost, preto hladu nemáme sa čo obávať a obilia bárs je toľko, aspoň sa lepšie predá. Že hody budú, to ukázala pred hodami aj kassa nášho mladého potravného spolku. Utržili sme pekne peniaze, ani by sa nám to nebolo snívalo, že toľko peňazi odveľú naši ľudia do obchodu a koľké roky ich nosili na cudziu mlynicu! Jako počul som od hodoverného člena, utržilo sa za tri mesiace vyše 10,000 korún za tovar, je to pekna sumička, nad ktorou Náckovia môžu slzy ronit. Len aby ľudia netrtili rozum a lásku k dobrej veci. Kto sa hnevá na osoby, ten neschma sa hneváť na vec, na spolok a obchod. Zo spolku sa vynášať neschma, do spolku neschma si nikto ťažiť. Zo spolku nech nechodí nikto prevažovať k židom, je to potupa. Dôvera musí byť. A bude iste, staré modly sa kácajú a rozumnejší, mládež, hospodári, začínajú pochopovať význam veci. Títo majú nápravu i budúcnosť v rukách. Netreba klesať na duchu a vzdávať sa nádeje, na čele obce stoji pociťvi, hodní a rozumní ľudia, preto majú Radošovce jako centrum Chvojnice budúcnosť.

Teda hody boly a veselé, hudba hrala na všetky strany, mládeže sišlo sa z celého okolia, spevu i tancu bolo dost. Všeobecne napadlo, že mládež radošovská začína pekne spievať. Ujali sa medzi nimi jakési novotné krásne pesničky, ktoré sa každému ľúbia. Pekným hlasom vynikali traja šuhaji, s radosťou počúval som ich, sediac v kúte v hostinci, povedali mi, že sú to, Simek Čepka a Prokeš. Sláva im, len sa cvičte chlapi za pekny a ušľachtily spev, každý vás pochváli.

Začínajú i opustené Radošovce dýchať a budiť peknú, ale smutnú Chvojnicu, na rok snáď budeme môcť sdeliť zase nové pekne veci. Je to u nás už predsa ináč, jako keď išiel som do Ameriky, veselšie v kostole, v spolku, v obci, ale i v srdciach ľudu. *Amerikán.*

— Sjazd na Velehrade. Roľnícka púť. Na to ale nasledovalo zahájenie sjazdu katolíckeho roľníctva slováckeho. Predsedal Jozef Šamalík, roľník z chudobného kraju moravského; za čestných predsedov zvolení boli dvaja pp. grófi jedon z Milotic a druhý zo Sajleru, viac zemských a ríšskych poslancov dr. Hruban, dr. Stojan a p. V. Ševčík, ba čo viac, tej cti sa dostalo aj nášmu jednomu roľníkovi. Pri tom oslávili aj pamiatku 100-ročného narodenia Františka Sušila, kňaza za národ zaslúženého, a 250 ročnú pamiatku hradskej smrti roľníka Jakuba Kuboty na Blasech v Čechách, ktorý za slobodu a práva ľudu roľníckeho sa nechal stáť, nežli bratov roľníkov zradit a tak žit. Rečníci o tých 2 veľikášoch boli pp. dr. Stojan čo kňaz o kňazovi a J. Šamalík ako roľník o roľníkovi, na to rečnil p. v. hrabje zo Sajleru, ktorý je aj ríšskym poslancem; vo svojej reči roľníkov nazýval bratov, čo by u nás ver nebolo, potom p. dr. Hruban, tiež taký poslanec, v p. Kudelka kňaz z Ameriky, ktorý je sem poslaný od p. biskupa amerického, aby vyžiadal pre ľud slovácky v Amerike niektorých duchovných otcov, čo sa mu aj podarilo, lebo pp. biskupi Olomúcky a Brnenský mu ich pustili 7, čomu sa veľmi tešil. Na to nasledovali roľníci, medzi ktorými bol aj jedon náš. Po roľníkoch rečnil p. osv. biskup tak až radosť, ešte mne znia tie slová v ušiach, že viete kedy som mal najšťastnejšie a najblazenejšie dni môjho života? Keď som bol ako kaplán a farár medzi roľníkami, teda čujte hrabje a medzi roľníkami sa najlepšie cítil, o jak tento vysoký hodnosťár zahanby mnohého pisárika, alebo nafúkaného kňaza! po jeho dlhej reči dal sv. biskupské požeňnanie, boli zo všetkých strán čítané pozdravy a telegraammy a sjazd bol zakľúčený.

Viete, čo si ale o tom myslím? Lebo mne ešte to nemože nijako s pamäti vnuť, jak je ten ľud tichý, pokojný a nad mieru nábožný, tá láskavosť toho p. biskupa, ešte ho vidím, ako tísne ruku a chváloreči a blahopraje tomu našemu doma mnoho ráz posmievanému a od svojich vlastných nenávidenému roľníkovi, očujem tých pp. poslancov, tá jejich výrečnosť, to jejich oduševňovanie, či reku by to aj u nás nemohlo byť, na pr. máme aj my spolok, bár nie roľnícky, ale sv. Vojtešský, ten má tisíce členov, či by ten nemohol tak odbavovať svoje valné shromaždenie, o, ver áno! len toho života. Naši pp. biskupi, ti by boli vlastizradci, keď by sa tomu brnenskému rovnali, poslanci (čest výnimkám) by boli panslávi, duchovenstvo (tiež čest výnimkám) by nedostali páse a infule, pre pánov to už veru ani nenie a ty, chudobný človeče, čo spravíš, keď ani vodcov nemáš, ani deň valného shromaždenia neznaš a keď aj znaš a ideš do toho malého Rímu, iste obanuješ, lebo odtiaľ žiadne naučenie nedonesieš jako ja ešte vlni, čo nech p. Boh chráni, že by sa tak dialo, nám sa všetko smialo, že sa nechceme sdrúžiť a vo svestnosti žit. *Prítomný M. Sk.*

Drobné zprávy.

— Katastrofa. V New-Yorku zhorel nemecký hostinec na prvej Avenue. 7 osôb zahynulo a 10 je ranených.

— Knieža Herbert Bismark, ktorý trpel na žalúdkového raka, po krátkom smrteľnom zápase umrel. Pochovaný bol dňa 21. septembra.

— Na okoli Prešporka, dňa 27. t. m. v utorok budú slávne hody Kuzmy a Damiana v Dúbravke. Slávnostnú kážu bude mať o 1/2 10 hodine vp. Juriga Ferd., kaplán z Prešporka. Povolávame všetkých našich susedov. S pozdravením. *Rychtár.*

— Cteným čitateľom „Pokroku“, zvlášte ale potr. spolkom v laskavú známosť uvádzam, že mám na predaj „bôlhoj“; kto chce si objednať, nech sa obráti na mňa a ja mu zaiste poslužím skutočne zdravým a pekným „bôlhom“. Cena kila bôlhojového semena 1 kor. 80 hal.; meter 180 kor. v tom však sú i poštové útraty zarátané. Jestli by si však riadi-

telstvo spolkových sklepov alebo hospodári spoločne chcú objednať bôlhojové semeno, nech pošlú peniaze vopred, lebo takto príde semä o mnoho lacnejšie. Objednávky zasiľte na adresu: *Michal Kliment*, roľník, Dolný Bádin, p. Csabrag Varbók (Hont megye.)

— O cenách obilia na trhu začal uverejňovať „Slovenský Týždenník“ celý rad zaujímavých článkov. Tam dozvie sa čitateľ, od čoho závisia ceny obilia, ako sa ustanovujú, o colných poplatkoch, o smluvách obchodných a o obilných bursách, o všetkom, čo vplýva na tieto ceny, a o tom, kto pre nezkúsenosť roľníkov z obilia bohatne. Dnes veru nestačí roľníkovi, aby vedel obilie dobre vypestovať, ale musí ho vedieť i dobre predať, a nechať sa každému židkovi oklamať, a preto na tieto články našich čitateľov upozorňujeme.

— Dobrovoľný hasičský spolok v Skalici usporiada dňa 29. septembra v miestnosti pána R. Kusalka „tanečnú zábavu“. Začiatok o 7. hodine večer. Vstupné za osobu 60 hal. Hudbu prevedie Ladislav Kováč.

4 kance, jorkshyre orig. šlachty, 3 mesiace staré, na plemeno súce, sú na predaj. V ktorej obci dochováva kance, a chcú by z tejto šlachty, nech sa prihlásia u E. Klopku, v Búr Sv. Jure (Búr Szt. György, Pozs. m.).

Drobničky.

— Korea rozprestiera sa na ploche 82 tisíc štvorcových míľ.

— V Anglii praktisuje lekárstvo 249 ženských lekárov.

— Morské pobrežie Ruska je 30 tisíc míľ dlhé.

— Japonsko je 12 ráz tak obydlené, ako Spojené Státy.

— Rusko má 36 tisíc míľ železníc.

— Na Koree sú dosť bohaté zlatodoly

— Pri telefonickej sieti Berlína zamestnано je asi tisíc dievčat.

— O 3,500 rokov niagarského vodopádu, vraj, už nebude, tak predpovedajú to znalci.

— V Kree je 17 millionov obyvateľov.

— Tehlárski murári v New-Yorku dostávajú najmenej mzdy doll. 26.20 na týždeň.

— Spolok pomocníkov v maloobchodoch zamestnávajúcich má 615 čísiel.

VODOVODY

samečinné i pomocou strojov

pre mestá, obce, veľkostatky, villy, tehelne, továrne a domy súkromné.

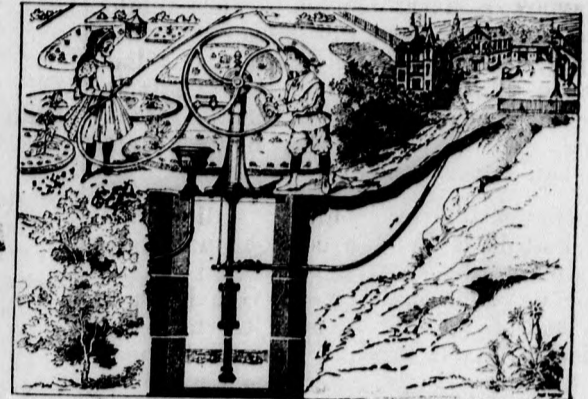
Najlepšie
PUMPY
trvanlivé
a so zárukou
zhotovuje
a zariaďuje.

Továrň na
vodovody a
pumpy

JAN VITEZ v Přerově (Morava).

CENY MIERNE.

Prébežné výpočty a cenníky zadarmo.

Každá sporivá gazdina

používa

Kolínskej kávovej prísady

SO SOKOLOM == SO SOKOLOM

Docielí tým výdatnej, chutnej a pekne zbarvenej kávy.

TOVARNE :

v Kolíne a Prostejove, Morava

Fiume-Amerika.

Uhor.-americká paroplavba.

Z Fiume do New-Yorku najbližšie pohnú sa nasledujúce parolode: 1. sept. „PANNONIA“, a 6. sept. „ULTONIA“. Cena šifkarty s celým zaopatrením a vo Fiume dva dni zdarma ubytovaním a strovou za dospelú osobu 120 K., a za deti od 1-12 ročné 60 K.

Cestovatelia, ktorí cez Fiume do Ameriky pocestujú, majú právo kúpiť si za polovicnú cenu železničné karty III triedy bárs na ktorejkoľvek stanici král. uhor. čiare keď aspoň 10 osôb spolu cestuje a keď sa šifkartou našou a pasom vykázať môžu. — Bezplatné vysvetlenie a predplaty prijíma z poverenia, „ADRIE“, uh. kr. účasť paroplavebnej spoločnosti.

JOZEF PELLER
Pozsony, Stefánia út 16. szám.

Ochranená známka
Založeno r. 1718.

Mariacelské žalu-
dečné kvapky

jediné pravé z lekárne:

G. Schopfa

„K Milostivej Matke“ vo fľaškách 50 a 90 halierových. Práve len vo fľaškách, zapakovaných v zeleno-bielych príhovaných škatulkách a opatrených ochrannou známkou »Milostivou Matkou« z Mariazell. K dostaniu vo všetkých lekárňach; kde nie — zrovna ich žiadať.

Neviete ešte?

Najlepšie náboženské noviny sú:

Posol Svätého Antona.

Vychodia mesačne raz na 16. stranách s krásnymi obrazmi. Predplatné na rok 2 kor., na pol roka 1 kor. Študujúcim a podučiteľom na rok 1 kor. 20 hal. Číslo na ukážku dostanete zdarma. Hláste sa o ne takto:

Posol Svätého Antona,
Budapest, VIII. Szentkirályi-u, 28.

Práve vyšiel

III. sošit „Z päť dielov sveta“
Cena 20 h. Dostať:
u J. Teslika v Uh.
Skalici.

Sviečky

všetkých druhov, ako
kostolné voskové a polo-
voskové, stolné, stearinové
i parafinové, ďalej

mydlá

ku praniu a voňavé
(toilettné), všetky
v najlepšej jakosti dodáva
najľavnejšie

Prvá Kráľovohradecká cis.
král. dvornia továrň
na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Pilnáček,
Hradec Králové, Král. České.
Založeno roku 1816.

Solidná česká kresťanská firma.

Cenníky i vzorky zadarmo z franko!